

*Конєва Т.А.,**к.е.н., доцент,**Чорноморський національний університет імені Петра Могили**Кузнецов А.В.,**студент факультету економічних наук,**Чорноморський національний університет імені Петра Могили*

ВПЛИВ ВАЛЮТНОГО КУРСУ НА ЕКОНОМІКУ ЯПОНІЇ

Анотація. Стаття присвячена проблемі виявлення тенденцій, що зумовлюють ступінь впливу курсу єни на економічні показники Японії. У рамках дослідження були проаналізовані в динаміці темпи ВВП, чистого експорту, інфляції в країні. У рамках визначених динамічних рядів були розраховані коефіцієнти кореляції між валютним курсом та обсягом чистого експорту Японії, що засвідчили зростання чистого експорту за зміцнення єни протягом 1960–1994 рр. та досить слабкий зв'язок між знеціненням єни та зростанням експортного потенціалу протягом 1995–2016 рр.

Ключові слова: валютний курс, девальвація, інфляція, чистий експорт, кореляція.

Постановка проблеми. Валютна політика є одним із методів регулювання зовнішньоекономічної діяльності країни, який значно впливає на макроекономічні показники, зокрема на обсяги міжнародної торгівлі. Кожна держава в залежності від особливостей своєї економіки та поставлених цілей індивідуально визначає для себе принципи ефективної валютної політики.

Для прикладу, Японія здавна дотримується експортоорієнтованої моделі розвитку власної економіки. Знецінення вітчизняної валюти відповідно сприяло зростанню експортного потенціалу та забезпечувало зростання ВВП в країні. Але дані останніх років свідчать про неспроможність здійснення такої політики надалі. Будь-які спроби девальвації єни відтепер не призводять до позитивного ефекту та супроводжуються збільшенням від'ємного чистого експорту, що не може позитивно відобразитися на економічному стані в країні.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Серед вітчизняних дослідників питання впливу валютного курсу на економіку країни розглядали В. Міщенко, Т. Мусієнко, М. Савлук [1], серед іноземних фахівців – К. Макконел та С. Брю [2]. Іноземні науковці намагалися дослідити також ступінь кореляції між валютним курсом та результатами зовнішньої торгівлі. Зокрема, від'ємний зв'язок отримали: Саввідес (1992), що досліджував зміну реального валютного курсу у 1973–1986 рр., Ахтар та Хілтон (1984), які аналізували щоквартальні дані 1974–1981 рр., і Чоудхарі (1993) – щоквартальні дані 1973–1990 рр. Відсутність взаємозв'язку або незначний вплив валютного курсу на обсяги експорту (імпорту) був виявлений Готуром (1985) та Бейлі, Тавлас і Улан (1986) [3]. Змішані результати були отримані Кумаром (1992) та Делі (1998) [4]. У зазначених дослідженнях були використані метод найменших квадратів у моделі лінійної регресії, метод стандартного відхилення, дисперсійний аналіз, авторегресійні гетероскедастичні моделі (ARCH та GARCH) та інші [5].

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Незважаючи на численні наукові дослідження, неможливо виявити єдиного рецепту ефективної валютної політики

для будь-якої країни. Кожного разу вибір типу валютного регулювання потребує індивідуального дослідження економічних умов у тій чи іншій державі, зокрема Японії.

Окрім того, глобалізаційні процеси, що сприяють динамічному розвитку світової економіки, вимагають постійного моніторингу їхнього впливу на показники розвитку країни. Ці дані мають стати підґрунтям до зміни наявних підходів із формування та реалізації валютної політики Японії з метою подолання негативних явищ останніх років.

Метою статті є виявлення тенденцій, що обумовлюють ступінь зв'язку між зміною курсу єни та результатами міжнародної торгівлі Японії, темпами інфляції, зростанням ВВП в країні.

Виклад основного матеріалу дослідження. Валютна політика держави проводиться відповідно до економічних та політичних цілей, які хоче досягти держава, зокрема, забезпечення економічного зростання, стабільного рівня цін, досягнення повної зайнятості та підтримка рівноваги на зовнішніх ринках.

Світовий досвід показує, що валютна політика однієї країни може бути вкрай неефективною для іншої. Для проведення валютної політики будь-яке рішення центрального банку має бути підтриманим відповідними діями уряду щодо регулювання фіскальної політики з урахуванням зовнішньоекономічної стратегії країни. Ямайська валютна система надає державам можливість обирати для себе будь-яку модель поведінки.

Вплив валютного курсу на обсяги міжнародної торгівлі представлений у ціновому вираженні імпорту та експорту. Він відбивається на економічній ситуації в країні загалом та, відповідно, поведінці економічних агентів. Сам же валютний курс може змінюватися під дією таких чинників, як зміни в смаках споживачів; відносна зміна доходів; відносна зміна цін; реальна ставка відсотку; спекуляції [2].

Будь-яка із цих подій спричинює девальвацію чи ревальвацію національної валюти. В умовах девальвації національна валюта стає дешевшою за іноземну. Тоді як країна біднішає, експортери національної продукції багатіють, обмінюючи іноземну валюту за вищим курсом або навмисно чекаючи, доки національна валюта знеціниться ще більше. Вони здатні продавати товари за відносно нижчими цінами, ніж середньосвітові. Девальвація робить імпорт товарів та послуг більш дорогим, що дає змогу національним виробникам збільшити свою конкурентоспроможність на домашньому ринку. Імпортери, які не хочуть втрачати власного прибутку через девальвацію, збільшують ціни на свої товари.

В умовах ревальвації ситуація абсолютно протилежна. Експортоорієнтовані галузі економіки стають неефективними. Однак збільшується база імпорту, оскільки держава за той самий обсяг грошей може придбати більше іноземних товарів та послуг. Це сприяє зростанню потоку інвестицій до країни. Однак створюються умови для негативного сальдо торговельного балансу.

В реальності важко сказати, що зв'язок між валютним курсом та міжнародною торгівлею є одностороннім. Дуже легко уявити ситуацію, коли валютний ринок знаходиться у стані рівноваги, однак відбувається зростання реального доходу громадян в одній із країн. У результаті цього в цій країні збільшується рівень споживання і зростає попит на імпортні товари. Це спричиняє зростання попиту на іноземну валюту та девальвацію національної грошової одиниці. Водночас реальне зростання доходів громадян може бути викликаним заміною імпоротної продукції на товари вітчизняних виробників. За цих умов імпорту скорочується, а експортна база зростає.

Кожна країна світу має власні особливості, тому бувають винятки, коли зміна валютного курсу дуже незначно або взагалі не впливає на зміну обсягів імпорту та експорту. Якщо економіка країни залежить від імпорту (як правило, енергоносіїв чи сировини), то навіть девальвація власної грошової одиниці не вплине значно на обсяг імпорту. Подібна ситуація характерна і для експорту: якщо на світовому ринку відсутній попит на продукцію певної країни через її якісні характеристики, то і відносно її здешевлення не дуже вплине на збільшення попиту на неї.

Розглянемо ситуацію із валютним регулюванням в одній із розвинених країн світу – Японії. У 2015 р. ця країна охопила 3,8% світового експорту товарів та 3,3% експорту послуг, що вказує на значну її залежність від світової торгівлі [6].

Разом із цим темпи економічного зростання Японії є низькими. У 2008–2009, 2011 рр. взагалі спостерігаються від'ємні темпи росту реального ВВП (табл. 1).

Як можна побачити з табл. 2, інфляція не є проблемою для країни. Найголовнішою бідою є дефляція, що досягла свого піку – 1,35 у період Світової фінансової кризи.

Банк Японії постійно намагається стимулювати інфляцію, але без особливих успіхів. Найвищий показник інфляції досягла у 2014 р. – 2,76, але уже в 2015, 2016 рр. всі спроби були зведені нанівець.

Аналізуючи динаміку валютного курсу (табл. 3), можна простежити зв'язок між зміцненням єни, дефляцією та спадом реального ВВП у кризовий період.

Починаючи з 1960 р. єна поступово зміцнювалась разом із розвитком економіки та зростанням ВВП. У 1995 р. спостерігався найвищий курс єни – 94,06 єни за 1 дол. США. Після цього відбувалася девальвація єни, рівня 1995 р. було досягнуто лише у 2009 р. – 93,57. Зміцнення єни до 2012 р. було викликане зростаючим попитом на неї у світі як на одну з найстабільніших світових валют.

Приблизно до середини літа 2015 р. спостерігалася девальвація японської валюти, однак після цього вона почала поступово дорожчати. Станом на 1 липня 2016 р. курс становив 102,54 єни за 1 дол. США. Протягом 2016 р. відбувалася доволі велика зміна курсу єни, таким чином, на 1 січня 2017 р. єна вже

Таблиця 1

Зростання реального ВВП Японії у 2007–2016 рр.

Рік	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Темп зростання, %	1,65	-1,09	-5,41	4,19	-0,11	1,49	2	0,33	1,21	1,0

Джерело: складено на основі статистичних даних Світового банку [7]

Таблиця 2

Інфляція у Японії в 2007–2016 рр.

Рік	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Темп інфляції, %	0,06	1,37	-1,35	-0,72	-0,26	-0,05	0,34	2,76	0,79	-0,11

Джерело: складено на основі статистичних даних Світового банку [7]

Таблиця 3

Курс валют долар-єна у 1960–2016 рр., середній за період

Рік	1960	1961	1962	1963	1964	1965	1966
Курс	360,00	360,00	360,00	360,00	360,00	360,00	360,00
Рік	1967	1968	1969	1970	1971	1972	1973
Курс	360,00	360,00	360,00	360,00	350,68	303,17	271,70
Рік	1974	1975	1976	1977	1978	1979	1980
Курс	292,08	296,79	296,55	268,51	210,44	219,14	226,74
Рік	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987
Курс	220,54	249,08	237,51	237,52	238,54	168,52	144,64
Рік	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994
Курс	128,15	137,96	144,79	134,71	126,65	111,20	102,21
Рік	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
Курс	94,06	108,78	120,99	130,91	113,91	107,77	121,53
Рік	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Курс	125,39	115,93	108,19	110,22	116,30	117,75	103,36
Рік	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Курс	93,57	87,78	79,81	79,79	97,60	105,94	121,04
Рік	2016	–	–	–	–	–	–
Курс	108,79	–	–	–	–	–	–

Джерело: складено на основі статистичних даних Світового банку [7]

подешевшала до 117,05 [8]. Із цього можна зробити висновок про досить значну волатильність цієї валюти.

Теоретично девальваційні процеси мають забезпечувати позитивний ефект в економіці, стимулюючи експорт. Обсяг експорту Японії у 2016 календарному році згідно з даними Організації міжнародної торгівлі Японії (Japan External Trade Organization) становив 644,5 млрд. дол. США – 13,1% від загального обсягу вироблених товарів і послуг у країні.

Згідно з географічною структурою 57,3% японського експорту спрямовується в країни Азії, 23,1% – в Північну Америку, 13% – до Європи. Японія експортує кінцеву продукцію з високою доданою вартістю. Приблизно 22% становлять транспортні засоби, 19,2% – машини, у тому числі комп'ютери, 15,2% – електроніка та устаткування, 5,6% – оптична, медична та технічна апаратура. Основними компаніями-експортерами є «Toyota Motor», «Japan Tobacco», «Canon», «Hitachi», «Panasonic», «Nippon Steel», «Mitsubishi Electric», «Honda Motor», «Nissan Motor» та «Kubota» [9].

Досить показовим є той факт, що країна, яка практично не володіє жодними природними ресурсами, є третьою економікою світу. За дуже короткий час Японія із феодальної в минулому держави перетворилася в одного з основних гравців світової економіки.

Чистий експорт є дуже важливим складником платіжного балансу Японії (табл. 4).

До 1995 р. за зміцнення курсу єни відбувалося зростання чистого експорту. Після цього і курс, і величина чистого експорту стають дуже нестабільними. Різне зниження чистого експорту у 2008 р. було викликане Світовою фінансовою кризою і зменшення доходів торгівельних партнерів Японії.

Негативне значення цього макроекономічного показника у 2011 р. стало результатом зміцнення єни. Досить тривалий час, 5 років (2011–2015), країна страждала від негативного торговельного балансу, що є найдовшим періодом, починаючи з 1960 р. Причому від'ємне значення чистого експорту спостерігається як за знецінення, так і за зміцнення національної валюти.

Розглянувши умови функціонування економіки, варто визначити, який саме вплив на результати міжнародної торгівлі Японії має валютний курс єни до долару США, що впливає і на ВВП країни, платіжний баланс та інші макроекономічні показники.

Тісноту зв'язку між валютним курсом та чистим експортом країни можна розрахувати за допомогою коефіцієнту кореляції (r). Цей коефіцієнт використовується для визначення сили та напрямку зв'язку між незалежною (валютний курс) та залежною (чистий експорт) змінними на основі відхилень фактичних значень кожного періоду від середнього значення за вибіркою. Розрахунок цього показника здійснюється за формулою (1):

$$r = \frac{\sum (x_i - \bar{x})(y_i - \bar{y})}{\sqrt{\sum (x_i - \bar{x})^2 \times \sum (y_i - \bar{y})^2}}, \quad (1)$$

де x – валютний курс;

y – чистий експорт.

Кореляційне відношення було розраховане за допомогою статистичних формул Excel, а саме КОРРЕЛ, на основі даних середньорічного курсу долар-єна та чистого експорту Японії у 1960–2016 рр., що наведені у табл. 3, 4. Протягом зазначеного періоду часу коефіцієнт $r = -0,31$. Це означає, що кореляція є негативною, а ступінь впливу – середній. Знецінення єни, чого так намагаються досягти правлячі кола Японії, приводить тільки до зменшення чистого експорту, а в результаті – і ВВП країни.

Однак у зв'язку із комплексністю економіки, взаємозалежністю країн одна від одної та досить стрімкими змінами ринкової кон'юнктури, що відбулись протягом двох минулих десятиліть, варто поділити досліджуваний період на 2 часові відрізки: 1960–1994 рр. та 1995–2016 рр. За критичну точку було обрано саме 1995 р., оскільки його можна назвати піковим для економіки у минулому столітті. До 1995 р. ВВП Японії зростає дуже високими темпами (5,449 трлн. дол. США у 1995 р.), а курс єни має очевидну тенденцію до ревальвації із піком у цьому році – 94,06 єн за долар США.

Таким чином, якщо розрахувати коефіцієнт кореляції за формулою 1 між валютним курсом та чистим експортом Японії протягом 1960–1994 рр., отримуємо значення (r) = -0,82.

Таблиця 4

Чистий експорт (ЧЕ) Японії у 1960–2016 рр., млн. дол. США

Рік	1960	1961	1962	1963	1964	1965	1966
ЧЕ	193	-869	85	-583	-161	1258	1635
Рік	1967	1968	1969	1970	1971	1972	1973
ЧЕ	253	1610	2714	2530	6200	6954	-98
Рік	1974	1975	1976	1977	1978	1979	1980
ЧЕ	-3776	-112	4165	10989	16530	-9826	-10321
Рік	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987
ЧЕ	8294	7043	20 233	33 649	46 220	79 013	73 086
Рік	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994
ЧЕ	64 141	44 804	28 207	55 623	81 902	96 713	93 373
Рік	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
ЧЕ	68 883	20 961	46 662	73 268	70 920	69 858	28 406
Рік	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
ЧЕ	55 588	75 374	97 348	71 778	64 061	85 462	22 623
Рік	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
ЧЕ	28 821	83 250	-33 436	-95 940	-119 444	-119 571	-14 158
Рік	2016	-	-	-	-	-	-
ЧЕ	37 559	-	-	-	-	-	-

Джерело: складено на основі статистичних даних Світового банку [7]

Результати є ще більш вражаючими, кореляція є високою та негативною. Це означає, що за зміцнення курсу єни до 1995 р. значно зростає чистий експорт країни. Це явище варто пов'язати саме із розвитком економіки Японії, переважанням та постійним зростанням попиту на японські товари на міжнародному ринку через їх надзвичайну якість та відсутність конкурентів. Яскравим прикладом у цьому питанні може слугувати попит на японські автомобілі у період «нафтових шоків».

Що стосується наступного періоду (1995–2016 рр.), то починаючи із 1995 р. показники ВВП та обмінного курсу єни до долара США стають більш волатильними, на міжнародній арені активізуються інші країни Азії, відбувається «бум» у розвитку комп'ютерних технологій та лібералізація міжнародних ринків. Коефіцієнт кореляції між валютним курсом та чистим експортом Японії протягом 1995–2016 рр. становить 0,43. Ступінь впливу є середнім та позитивним. Тобто напрям впливу девальвації на результати міжнародної торгівлі Японії змінюється у протилежну сторону: відносно знецінення єни незначно, але приводить до зростання чистого експорту.

Така ситуація в Японії чітко показує, що міжнародна торгівля цієї країни залежить не стільки від валютних коливань, скільки від інших значимих факторів. І в результаті ефект від девальвації єни може звестись фактично нанівець. Цей парадокс японської економіки, як стверджують експерти англomовного економічного журналу «The economist», викликаний такими причинами:

- деякі торговельні партнери Японії тільки почали відновлюватись від наслідків кризи, що пояснює низький попит на японські товари;

- внутрішні виробники продовжують тримати ціни на експортні товари високими в національній валюті: вони використовують девальвацію єни не для того, щоб продати більше товарів, а для того, щоб повернути втрачені прибутки у часи міцної єни;

- багато виробників перенесли свої виробництва за кордон, щоб надалі уникнути залежності від зміцнення єни, як це було у попередні роки. Прогнозується, що найближчим часом більше японських автомобілів буде вироблятися за кордоном, ніж у самій Японії;

- технологічний розвиток Китаю та «азійських тигрів» зменшив конкурентоспроможність японських товарів на міжнародному ринку [10; 11].

Якщо перші дві причини є короткостроковими, то інші становлять справжню загрозу для економіки Японії. За період міцної єни такий автовиробник, як «Nissan», зазнав величезних збитків, втратив свої позиції на європейському та північноамериканському ринках. Водночас компанія «Sony» не може конкурувати з американським «Apple» та південнокорейськими «LG» та «Samsung». Для багатьох людей є шоком той факт, що країна, яка займає лідерські позиції у виробництві роботів, страждає від нестачі інновацій у технологічній сфері. Ці структурні проблеми мають бути активно вирішені для того, щоб попередити подальші проблеми в економіці [10].

З метою поживлення національної економіки Банк Японії та уряд, очолюваний Сіндзо Абе з 2012 р., прийняв рішення знизити курс єни, що мало би сприяти зростанню експорту товарів та послуг. Однак Банк Японії виявився обмеженим у засобах здійснення поставленої мети. Причиною цього стала «пастка ліквідності»: облікова ставка в Японії становить 0,1%, тому центральний банк нездатний був знижувати її ще більше, щоб сприяти відтоку іноземного позичкового капіталу з країни,

що мало би знизити курс єни. Норма необхідних резервів, що становила 0,75%, навряд чи може стати ефективним засобом політики «дешевих грошей».

Врешті-решт, вихід був знайдений: Банк Японії почав упровадження політики кількісного пом'якшення (quantitative easing) для стимулювання інфляції та девальвації єни. Програму було розпочато у квітні 2012 р., коли Банк Японії встановив обсяг купівлі державних облігацій на рівні 5 трильйонів єн (62 млрд. дол. США) щомісячно [11]. У квітні 2013 р. Харухіко Курода, Голова Японського центрального банку, прийняв рішення збільшити цей обсяг до 7 трильйонів щомісяця. Врешті-решт було вирішено витратити суму, еквівалентну 447 млрд. фунтів стерлінгів на рік [12].

Однак цим уряд та центральний банк Японії не обмежились. У 2016 р. фактично розпочався новий етап, який отримав назву «необмеженого кількісного пом'якшення». Центральний банк збільшив обсяг купівлі державних облігацій до 733 млрд. дол. США на рік, а дохідність за ними було зменшено до 0%. Такі кроки свідчать, що Японія намагається зробити усе можливе для боротьби з дефляцією раз і назавжди.

Наступним моментом у напрямі відновлення економіки Японії стало збільшення частки країни у МВФ до 430 млрд. дол. США. Таке рішення було прийнято для того, щоб збільшити можливу базу кредитування Європейського Союзу та інших країн для їх швидшого відновлення після тієї ж кризи 2008–2009 рр., оскільки ЄС є одним із головних торговельних партнерів Японії. Таким чином, можна простежити відповідність між діями країни у напрямі міжнародного співробітництва та реалізацією національної економічної стратегії.

Як свідчать наведені вище дані, досягти значних позитивних результатів не вдалося, дефляція повернулася лише у 2016 р., а ВВП країни невисокими темпами, але стабільно зростає. Дії Банку Японії, вірогідно, попередили ще більше падіння темпів економічного зростання, і досить важко уявити, що б відбувалось у країні зараз без них.

Оскільки економічні відносини є доволі багатограними, валютний курс є не єдиним фактором, який впливає на міжнародну торгівлю. Обсяг імпорту залежить від внутрішніх факторів, таких як рівень доходу населення, обсяг вироблених товарів та послуг всередині країни, диверсифікованість та рівень розвитку промисловості, наявність сировини та інших необхідних ресурсів тощо.

Обсяг експорту залежить від зовнішніх факторів – рівня доходу населення в іноземних країнах, кон'юнктури світового ринку, зовнішньоекономічного розвитку країни та її інтеграції у економічні відносини, споживчих вподобань людей за кордоном, виробничих витрат у інших країнах, стадії економічного циклу тощо.

Висновки. Експортоорієнтована економіка Японії за останні 5 років вперше зустрілася із проблемою зростаючого від'ємного чистого експорту. Спроби уряду, що керується класичним підходом із знецінення єни заради активізації міжнародної торгівлі, не мають значного успіху.

Аналіз зміни курсу долар-єна дав змогу умовно визначити два динамічні ряди (1960–1994 рр. та 1995–2016 рр.), в рамках яких був розрахований коефіцієнт кореляції між валютним курсом та обсягом чистого експорту Японії. Результати показали, що поступове зміцнення єни протягом 1960–1994 рр. супроводжувалося зростанням чистого експорту, загальним розвитком економіки.

Надалі, в рамках другого періоду – 1995–2016 рр., така тенденція не підтримується, оскільки відбувається знецінення єни.

При цьому спостерігається досить слабкий вплив на зростання експортного потенціалу Японії, а також від'ємний чистий експорт протягом 2011–2015 рр.

Неспроможність системи державного регулювання валютного курсу зумовлює необхідність розроблення кардинально нових підходів до стимулювання експорту, обсягів міжнародної торгівлі в Японії, пристосування до глобалізаційних процесів на ринку товарів, робочої сили, капіталу, що є напрямом для подальших наукових досліджень.

Література:

1. Гроші та кредит : [Підруч. / М.І. Савлук, А.М. Мороз, М.Ф. Пуховкіна, І.М. Лазепко, І.В. Шамова, І.В. Токмакова; ред.: М.І. Савлук] – Київ. нац. екон. ун-т, Укр. фін.-банк. шк. – К., 2001. – 602 с.
2. Макконелл К. Экономикс / К. Макконелл, С. Брю ; пер. с англ. – [13-е издание]. – М.: Инфра-М, 1999. – 974 с.
3. Hondroyannis George. Some Further Evidence on Exchange-Rate Volatility and Exports/ George Hondroyannis, P.A.V.B. Swamy, George Tavlas and Michael Ulan// Review of World Economics / Weltwirtschaftliches Archiv. – Vol. 144, No. 1 (April 2008). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://link.springer.com/article/10.1007/s10290-008-0141-4>
4. Kumar Vikram. The Real Effects of Exchange Rate Risk on International Trade/ Kumar Vikram. – Federal Reserve Bank of Atlanta Working Paper. – №92/5, 1992. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://logec.repec.org/scripts/paperstat.pf?h=repec:fip:fedawp:92-5>
5. The relationship between exchange rates and international trade: a review of economic literature / World Trade Organization Economic Research and Statistic Division. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.wto.org/english/res_e/reser_e/ersd201117_e.pdf
6. Михайленко А. Эпоха дешевых денег / А. Михайленко. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://forbes.ua/opinions/1391088-epoha-deshevyyh-deneg>
7. Статистичні дані Світового банку. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://data.worldbank.org/indicator>
8. US Dollars (USD) to Japanese Yen (JPY) exchange rate for January 1, 2017/ World Currency Exchange Rates and Currency Exchange Rates History. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.exchange-rates.org/Rate/USD/JPY/1-1-2017>
9. Workman D. Japan's Top 10 Exports/ D. Workman. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.worldstopexports.com/japans-top-10-exports/>

10. The mystery of Japan's sluggish exports/ The Economist. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.economist.com/blogs/economist-explains/2014/10/economist-explains-5>
11. Weaken, Dammit!/ The Economist. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.economist.com/node/21554230>
12. Managhan A. Bank of Japan to inject 80 trillion yen into its economy / A. Managhan, G. Wearden// The Guardian. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.theguardian.com/business/2014/oct/31/bank-of-japan-80-trillion-yen-economy>

Конєва Т.А., Кузнецов А.В. Влияние валютного курса на экономику Японии

Аннотация. Статья посвящена проблеме выявления тенденций, которые обуславливают степень влияния курса иены на экономические показатели Японии. В рамках исследования были проанализированы в динамике темпы ВВП, чистого экспорта, инфляции в стране. В рамках определенных динамических рядов были рассчитаны коэффициенты корреляции между валютным курсом и объемом чистого экспорта Японии, которые показали рост чистого экспорта при укреплении иены в течение 1960–1994 гг. и достаточно слабую связь между обесценением иены и ростом экспортного потенциала в течение 1995–2016 гг.

Ключевые слова: валютный курс, девальвация, инфляция, чистый экспорт, корреляция.

Koniewa T.A., Kuznietsov A.V. The influence of exchange rate on the economy of Japan

Summary. The article is devoted to the problem of identification of trends, which determine the degree of yen exchange rate influence on economic indicators in Japan. The study analyses the dynamics of GDP growth rates, net exports, and inflation in the country. There are calculated correlation coefficients between the exchange rate and the volume of net exports of Japan within defined time series, which showed growth of net exports during the strengthening of the yen from 1960 to 1994 and rather a weak correlation between the depreciation of the yen and rising export potential from 1995 to 2016.

Keywords: exchange rate, devaluation, inflation, net export, correlation.